

บทบาทของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบายของ เทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามสู่การปฏิบัติ

รังสรรค์ ชินภักดี¹

¹เทศบาลเมืองมหาสารคาม ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

รังสรรค์ ชินภักดี. (2567). บทบาทของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบายของ เทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามสู่การปฏิบัติ. วารสารวิทยาการสิ่งแวดล้อมไทย ปีที่ 7(5), 2567 : 43 – 54.

บทคัดย่อ

การวิจัยบทบาทของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบายของ เทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามสู่การปฏิบัติ มีความมุ่งหมายของการศึกษาคือ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบายด้านของเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม สู่การปฏิบัติ 2) เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินบทบาทของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบายด้านของเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม สู่การปฏิบัติ 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการดำเนินบทบาทของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบายของ เทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามสู่การปฏิบัติ พบว่า นโยบายการพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์และการศึกษา พนักงานขาดการติดตามผล ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณและเทคโนโลยีทำให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง ด้านการพัฒนาภายใต้โครงสร้างพื้นฐาน พนักงานส่วนท้องถิ่นขาดการติดตามการดำเนินงาน และมีกลุ่มผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน การดำเนินงานมีความล่าช้า การประชาสัมพันธ์ก่อนดำเนินงานร่วมกับประชาชน ผู้นำชุมชน และสมาชิกสภาเทศบาลยังน้อย และปัญหาการขาดงบประมาณในการดำเนินงานแก้ไขปัญหา นโยบายด้านการพัฒนาด้านการเกษตร พนักงานยังขาดความรู้และประสบการณ์ ในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน การประสานงานกับประชาชน และการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานยังน้อย เช่น ขาดการติดตาม การให้ความรู้ การแนะนำและการป้องกันปัญหาด้านการเกษตรให้กับเกษตรกร การดำเนินงานด้านการขยายเขตชลประทานงบประมาณยังไม่เพียงพอ และปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาการดำเนินบทบาทของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบายของเทศบาลอำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคาม ไปสู่การปฏิบัติ พบว่า แหล่งที่มาของนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย การสนับสนุนนโยบายและการจัดสรรทรัพยากร สภาพปัญหาด้านเงินทุน

คำสำคัญ : บทบาทของพนักงาน, ท้องถิ่น, นโยบายของเทศบาล

The role of local government employees in implementing policies Mueang District Municipality Maha Sarakham Province into practice

Rangsan Chinphakdi¹

¹Maha Sarakham Town Municipality, Talat Subdistrict mueang district Maha Sarakham Province. 44000

Rangsan Chinphakdi. (2024). The role of local government employees in implementing policies Mueang District Municipality Maha Sarakham Province into practice. Thai Journal of Environmental Studies Vol. 7(5), 2024 : 43 – 54.

Abstract

The research on the role of local government officials in implementing the policies of Mueang District Municipality, Mahasarakham Province has the following objectives: 1) To study the role of local government officials in implementing the policies of Mueang District Municipality, Mahasarakham Province. 2) To study the problems of implementing the roles of local government officials in implementing the policies of Mueang District Municipality, Mahasarakham Province. 3) To study the guidelines for solving the problems of implementing the roles of local government officials in implementing the policies of Mueang District Municipality, Mahasarakham Province. It was found that the policies for human resource and education development, the staff lacked follow-up results, lacked budget and technology support, causing the operations to be inconsistent. In terms of development under the infrastructure, the local government officials lacked follow-up operations and had interest groups involved in the operations. The operations were delayed. There was little public relations before operations with the public, community leaders, and municipal council members. The problem was a lack of budget for implementing and solving problems. In terms of agricultural development policies, the staff still lacked knowledge and experience in solving problems for the public, coordinating with the public, and there was little public relations for the operations, such as lack of follow-up, providing knowledge, advice, and preventing agricultural problems for farmers. The budget for the operation of the irrigation expansion was still insufficient. And the factors that cause problems in the role of local government officials in implementing the policies of the Maha Sarakham Municipality, Maha Sarakham Province, found that the source of the policy, clarity of the policy, support for the policy and resource allocation, and financial problems

Keywords: Employee role, Local, Municipal policy

1. บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้ความสำคัญกับสิทธิเสรีภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำบริการสาธารณะและ ตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ จะเห็นได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่มีความสำคัญองค์กรหนึ่งของระบบการบริหารราชการของประเทศ และการบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถที่จะเป็นตัวบ่งชี้ว่า การบริหารราชการของประเทศ จะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ตลอดจนให้มีการบริการสาธารณะ ที่หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการและปัญหาของประชาชนในพื้นที่ได้ โดยทั่วถึงกิตติ ปานแก้ว และพรชัย ลิขิตธรรมโรจน์. (2554 : 23)

ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องบริการสาธารณะ 6 ด้านด้วยกัน ได้แก่ 1.ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2.ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต 3.ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย 4.ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว 5.ด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และ 6.ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญา มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะภารกิจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน บุคลากรทุกตำแหน่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ล้วนมีบทบาทที่สำคัญต่อความสำเร็จของการบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน ตามเป้าหมายนโยบายของรัฐบาล ตลอดจนทั้งนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นให้มีความสอดคล้องกัน และสามารถตอบสนองปัญหาและความต้องการของประชาชน รวมถึงเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่บริการประชาชน บำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบายด้านของเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามสู่การปฏิบัติ
2. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินบทบาทของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบายด้านของเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม สู่การปฏิบัติ
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการดำเนินบทบาทของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบายของเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามสู่การปฏิบัติ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษา บทบาทของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบายของ เทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามสู่การปฏิบัติ

3.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

3.2.1 กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาเทศบาล ได้แก่ นายกเทศมนตรี จำนวน 1 คน รองนายกเทศมนตรี จำนวน 1 คน ประธานสภาเทศบาล จำนวน 1 คน สมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 2 คน รวมเป็นจำนวน 4 คน

3.2.2 กลุ่มพนักงานส่วนท้องถิ่นระดับบริหาร ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายบริหารงานสาธารณสุข จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายอำนวยการรักษาการหัวหน้าสำนักงานปลัด จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการกองคลัง จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายแบบแผนและก่อสร้าง จำนวน 1 คน และรักษาการหัวหน้ากองการศึกษา จำนวน 1 คน รวมเป็นจำนวน 5 คน

3.2.3 กลุ่มผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน แยกเป็น กำนัน จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 8 คน รวมเป็นจำนวน 9 คน

3.2.4 กลุ่มพนักงานส่วนท้องถิ่นผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน นักวิชาการศึกษา นายช่างโยธา เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี และพนักงานจ้างกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จำนวน 5 คน

3.2.5 ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ เขตพื้นที่เทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการสัมภาษณ์ กลุ่มพนักงานส่วนท้องถิ่นระดับบริหาร ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายบริหารงานสาธารณสุข จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่าย

อำนวยการรักษาการหัวหน้าสำนักปลัด จำนวน 1 คน
ผู้อำนวยการกองคลัง จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายแบบแผนและ
ก่อสร้าง จำนวน 1 คน และรักษาการหัวหน้ากองการศึกษา
จำนวน 1 คน รวมเป็นจำนวน 5 คน

3.3.2 การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) โดยการรวบรวมจากตำราเอกสาร ผลงานวิจัย
รายงาน และสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้อง

3.3.3 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีสังเกตแบบมีส่วนร่วมเมื่อทาง
กลุ่มมีการจัดประชุมพูดคุยตามวาระของกลุ่ม

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาบทบาทของพนักงาน
ส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบายด้านของเทศบาลอำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคามสู่การปฏิบัติ ได้แก่

3.4.1 การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และ
เอกสารที่เกี่ยวข้อง กับบทบาทของพนักงานส่วนท้องถิ่นใน
การนำนโยบายของเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
สู่การปฏิบัติ

3.4.2 การเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Research) โดย
ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับกลุ่ม
ตัวอย่าง

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาจากเอกสารและ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์
มาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลในลักษณะเชิงพรรณนา

4. ผลการศึกษา

4.1 บทบาทของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบาย ด้านของเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม สู่การ ปฏิบัติ

ด้านที่ 1 นโยบายการพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์
และการศึกษา การดำเนินงานของพนักงานส่วนท้องถิ่นใน
การนำนโยบาย ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และ
การศึกษาไปสู่การปฏิบัติ สามารถสรุปได้ว่า ผู้นำชุมชน
หัวหน้าส่วนราชการระดับบริหาร คณะผู้บริหาร สมาชิกสภา
เทศบาล และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน มีทรรศนะที่แตกต่างกัน
และคล้ายกัน ด้านที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ผู้นำชุมชน
และสมาชิกสภาเทศบาล เห็นว่า การส่งเสริมกลุ่มอาชีพและ
การเพิ่มรายได้ให้กับประชาชน ยังน้อยไม่มีความต่อเนื่องและ

ชัดเจน ด้านนโยบายมีความชัดเจนดี แต่การปฏิบัติไม่
สอดคล้องกันกับตัวนโยบาย ตลอดทั้งด้านการช่วยเหลือ
ผู้ด้อยโอกาสยังไม่เป็นที่น่าพอใจ การส่งเสริมด้านสาธารณสุข
มีการให้ความร่วมมือของพนักงาน การบริการหน่วยกู้ชีพ
การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง เช่น เบอร์โทรศัพท์การติดต่อ
ของพนักงานเทศบาล ในการที่ประชาชนจะเข้าไปติดต่อขอ
ความช่วยเหลือ ขณะที่ผู้บริหาร เห็นว่า พนักงานสามารถ
ปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมกลุ่มอาชีพได้ตามนโยบายได้
ค่อนข้างน่าพอใจ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นที่คล้ายกัน ของ
หัวหน้าส่วนราชการ คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ
เห็นว่า การช่วยเหลือผู้พิการและสวัสดิการผู้สูงอายุของผู้นำ
ชุมชน จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานค่อนข้างน่าพอใจ การ
ดำเนินงานมีความชัดเจน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
จัดทำแผนพัฒนาของพนักงานเทศบาลจะเห็นได้ว่า ค่อนข้าง
น่าพอใจ ด้านการศึกษาพนักงานเทศบาลมีการดำเนินงาน
โดยมีการวางแผนและปรึกษาการทำงานร่วมกับ โรงเรียน วัด
ชุมชน และผู้นำ ในการแก้ไขปัญหา ตลอดทั้งการดำเนินงาน
ด้านศาสนาและประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น จะเห็นได้ว่า
ค่อนข้างน่าพอใจ เชียงแหลม สืบสุนทร. (2553:51)

ด้านที่ 2 นโยบายด้านพัฒนาชุมชนภายใต้โครงสร้าง
พื้นฐาน การดำเนินงานของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการนำ
นโยบาย ด้านการพัฒนาชุมชนภายใต้โครงสร้างพื้นฐานไปสู่
การปฏิบัติ สามารถสรุปได้ว่า ผู้นำชุมชน หัวหน้าส่วน
ราชการระดับบริหาร และสมาชิกสภาเทศบาล มีทรรศนะที่
แตกต่างกัน ด้านความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ของหัวหน้าส่วน
ราชการระดับบริหาร เห็นว่าด้านการก่อสร้างพนักงาน
เทศบาลก่อนดำเนินการก่อสร้างจะมีการประชาคมประชาชน
ที่มีพื้นที่ข้างเคียง ขณะที่ผู้นำชุมชนและสมาชิกสภาเทศบาล
เห็นว่าการดำเนินการก่อสร้างและการประชาคม ยังน้อยและ
ไม่เป็นที่น่าพอใจ ผู้นำชุมชนและสมาชิกสภาเทศบาล เห็นว่า
ด้านไฟฟ้าการปฏิบัติงานและการบริการประชาชนของ
พนักงานเทศบาล การแจ้งปัญหาหรือข้อร้องเรียนจาก
ประชาชนและการช่วยเหลืออย่างล่าช้า จะเห็นได้ว่า ยังไม่เป็นที่
น่าพอใจ เช่นการขอความช่วยเหลือหรือข้อร้องเรียนจาก
ประชาชน ให้ประชาชนแจ้งด้วยวาจาก่อนก็ได้ แล้วค่อยให้
เขียนหนังสือร้องเรียนยื่นต่อพนักงานเทศบาลในภายหลังได้
ด้านประปา สมาชิกสภาเทศบาล เห็นว่า การดำเนินงานแก้ไข
ปัญหาและบริการของพนักงานเทศบาลต่อประชาชน เห็นได้
ว่าค่อนข้างน่าพอใจ เช่น การดำเนินงานเมื่อรับแจ้งจาก
ประชาชนแล้วถ้าไม่ติดปัญหาเร่งด่วนก็จะรีบดำเนินการให้

ทันที ขณะที่ผู้นำชุมชน เห็นว่า พนักงานเทศบาลยังขาดการให้คำปรึกษาด้านน้ำประปา และจะแก้ไขปัญหาอย่างไร กรณีนี้ น้ำประปาขาดแคลนหรือเกิดปัญหา เห็นได้ว่า ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ด้านความคิดเห็นที่คล้ายกัน ผู้นำชุมชนและสมาชิกสภาเทศบาล เห็นว่า จากการทำงานของพนักงานเทศบาล ด้านการก่อสร้าง ยังมีความล่าช้าและทักษะความชำนาญในการทำงานต่าง ๆ ยังน้อย เช่น การติดตามการดำเนินงานก่อสร้าง และก่อนการดำเนินงานก่อสร้างการประชาคมประชาชนที่มีพื้นที่ใกล้เคียงและกรรมการและต้องได้รับความยินยอมจากประชาชนในพื้นที่ข้างเคียงก่อน จะเห็นได้ว่า การดำเนินงานยังไม่เป็นที่น่าพอใจ

ด้านที่ 3 นโยบายด้านการพัฒนาด้านการเกษตร การดำเนินงานของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบาย ด้านการเกษตรไปสู่การปฏิบัติ สามารถสรุปได้ว่า ผู้นำชุมชน ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาลและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน มีทัศนคติที่แตกต่างกัน ด้านความคิดเห็นที่แตกต่างกัน สมาชิกสภาเทศบาล ผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เห็นว่า การเข้าถึงประชาชน การเพิ่มรายได้ให้กับประชาชน การแนะนำการให้ความรู้ การป้องกันโรคพืชต่าง ๆ ให้กับประชาชนหรือเกษตรกร การมีส่วนร่วมในการทำแปลงสาธิตของพนักงานเทศบาล และการประชาสัมพันธ์ยังน้อย จะเห็นได้ว่ายังไม่เป็นที่น่าพอใจ เช่น โครงการกิจกรรม การป้องกันปัญหาสภาพของดินและโรคพืชต่าง ๆ และการประชาสัมพันธ์ข่าวสารและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกร ด้านความคิดเห็นที่คล้ายกัน สมาชิกสภาเทศบาล ผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ เห็นว่า การส่งเสริมและการแก้ไขปัญหาการเกษตรให้เกษตรกร และด้านการแปรรูปของผลิตภัณฑ์ การปฏิบัติงานและการส่งเสริมของพนักงานเทศบาลยังไม่ชัดเจน จะเห็นได้ว่ายังไม่เป็นที่น่าพอใจ เช่น การให้ความรู้และแหล่งตลาดจำหน่าย การดำเนินงานของประชาชนมีการแปรรูปในระดับครัวเรือน แต่การรวมกลุ่มยังไม่เป็นรูปธรรม และชัดเจน เป็นลักษณะครัวเรือนไหนผลิตได้ก็ส่งขายเอง

4.2 ปัญหาการดำเนินบทบาทของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบายของเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามสู่การปฏิบัติ

ด้านที่ 1 นโยบายการพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์และการศึกษา ปัญหาการดำเนินงานของพนักงานส่วนท้องถิ่นนโยบายด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ผู้นำชุมชนหัวหน้าส่วนราชการระดับบริหาร คณะผู้บริหาร สมาชิกสภา

เทศบาลและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน มีทัศนคติที่ไม่แตกต่างกัน คือ ด้านการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ พนักงานเทศบาลขาดการติดตามดูแลการบริหารงานของกลุ่มอาชีพ และการพัฒนา กลุ่มอาชีพของประชาชน ขาดการส่งเสริม งบประมาณและเทคโนโลยี ไม่มีแหล่งตลาดที่ชัดเจน และการดำเนินงานยังไม่ต่อเนื่อง สืบเนื่องมาจาก บุคลากรด้านพัฒนาชุมชนมีน้อย และขาดงบประมาณในการสนับสนุน ส่งผลให้การดำเนินงานต่าง ๆ ไม่มีความต่อเนื่อง เห็นได้ว่ายังไม่เป็นที่น่าพอใจ ด้านสาธารณสุขมูลฐาน การประสานงานและการดำเนินงานร่วมกับประชาชนยังน้อยและยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน ตลอดทั้งเครื่องมือที่ทันสมัย เช่น รถยนต์ บุคลากรด้านการบริการกู้ชีพยังไม่เพียงพอต่อการบริการประชาชน พนักงานขาดการฝึกอบรมทักษะการทำงาน ทำให้การดำเนินงานของพนักงานเทศบาลขาดประสิทธิภาพ เห็นได้ว่ายังไม่เป็นที่น่าพอใจ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนสถาบันครอบครัว ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส การดำเนินงานของพนักงานเทศบาล ยังไม่มีกระบวนการคัดเลือกผู้ด้อยโอกาสที่ชัดเจน การดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมด้านเยาวชนยังไม่ชัดเจน การเข้าร่วมกิจกรรมของพนักงานเทศบาลยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ปัญหาการแบ่งกลุ่มของนักเรียนเมือง จะเห็นได้ว่า เมื่อช่วงทางการเมืองอีกฝ่ายเข้ามา ไม่ค่อยจะยอมรับและไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับการบริหารกลุ่มอาชีพ ถ้าอยู่ในช่วงทางการเมืองเดียวกัน ก็คงจะให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน จึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การสนับสนุนงบประมาณและการดำเนินงานของพนักงานเทศบาลให้กับกลุ่มอาชีพไม่ต่อเนื่อง การประชาคมการจัดทำแผนพัฒนา การประสานงานระหว่างพนักงานเทศบาลและประชาชน ตลอดทั้งประชาสัมพันธ์ยังน้อย เช่น เทศบาลออกจัดทำประชาคมแผนพัฒนา 3 ปี การเข้าร่วมของประชาชนและกรรมการยังน้อยประชาชนยังมีความเข้าใจว่า เห็นได้ว่ายังไม่เป็นที่น่าพอใจ ด้านการศึกษา การประสานงานของพนักงานส่วนท้องถิ่นร่วมกับผู้นำชุมชน สมาชิกสภาเทศบาลและประชาชน ตลอดทั้งการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพการดำเนินงานของพนักงาน เช่น การพัฒนาองค์ความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินงาน ภายหลังสิ้นสุดการดำเนินโครงการ ขาดการติดตามผลการดำเนินงานให้ถูกต้องตามระเบียบแนวทางการดำเนินงาน และเห็นได้ว่ายังไม่เป็นที่น่าพอใจ

ด้านที่ 2 นโยบายด้านพัฒนาชุมชนภายใต้โครงสร้างพื้นฐาน ปัญหาการดำเนินงานของพนักงานส่วนท้องถิ่นใน

การนำนโยบายด้านพัฒนาชุมชนภายใต้โครงสร้างพื้นฐานไปสู่การปฏิบัติ สามารถสรุปได้ว่า ผู้นำชุมชน หัวหน้าส่วนราชการระดับบริหาร ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาลและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน มีทรรศนะที่แตกต่างกัน ความคิดเห็นด้านที่แตกต่างของผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการระดับบริหาร สมาชิกสภาเทศบาล คือ การดำเนินงานของพนักงานยังขาดความรู้ ความเข้าใจในรายละเอียดการดำเนินงาน ขาดงบประมาณและบุคลากรในการดำเนินงานให้มีความต่อเนื่อง ปัญหาการขาดการประชาสัมพันธ์จากประชาชนของสมาชิกสภาเทศบาลในการพิจารณาคัดเลือกโครงการก่อสร้าง ประชาชนพื้นที่ใกล้เคียงมีปัญหาในเรื่องแนวเขตระหว่างพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ของตนเอง ในเรื่อง ความกว้างพื้นที่การดำเนินการก่อสร้าง และประชาชนยังไม่เข้าใจว่าจะมีการเวนคืนในพื้นที่บริเวณก่อสร้าง ทำให้การดำเนินงานของพนักงานเทศบาลเกิดความล่าช้า ปัญหาคณะกรรมการตรวจงานจ้าง ว่างงานหรือไม่สามารถปฏิบัติงานได้ ทำให้การดำเนินงานเกิดความล่าช้า พนักงานส่วนท้องถิ่นขาดการประสานงานการดำเนินงาน การประชาสัมพันธ์การก่อสร้างยังน้อย บางครั้งแจ้งบางครั้งไม่แจ้ง เห็นได้ว่า ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ด้านน้ำการประสานงานการแก้ไข ซ่อมแซมเรื่องน้ำเกิดความล่าช้า พนักงานเทศบาลขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน ด้านความคิดเห็นที่คล้ายกันของผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการระดับบริหาร สมาชิกสภาเทศบาล คือ ประชาชนยังไม่เข้าใจและไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ในการเข้าร่วมการประชาสัมพันธ์การจัดทำแผนของตนเองมีความสำคัญอย่างไร การเข้าร่วมประชาสัมพันธ์การจัดทำแผนของประชาชนยังน้อย เนื่องจากเสนอปัญหาหรือความต้องการแล้วไม่ได้รับการสนอง การดำเนินการแก้ไขซ่อมแซมถนนมีความล่าช้า เนื่องจากขาดงบประมาณในการดำเนินงาน ตลอดทั้งปัญหาคณะกรรมการตรวจงานจ้าง ว่างงานหรือไม่สามารถปฏิบัติงานได้ การทำงานของพนักงานเทศบาลขาดการติดตามการดำเนินงาน เช่น ความล่าช้า การประชาสัมพันธ์ก่อนดำเนินงานและก่อสร้างให้กับประชาชนผู้นำชุมชนและสมาชิกสภาเทศบาลยังน้อย การดูแลงานด้านไฟฟ้าเกิดความล่าช้า ตลอดทั้งบุคลากรฝ่ายแบบแผนและก่อสร้างน้อยและไม่เพียงพอต่อการบริการประชาชน เห็นได้ว่ายังไม่เป็นที่น่าพอใจ

ด้านที่ 3 นโยบายด้านการพัฒนาด้านการเกษตร ปัญหาการดำเนินงานของพนักงานส่วนท้องถิ่นนโยบายด้านการเกษตร เห็นได้ว่า ผู้นำชุมชน หัวหน้าส่วนราชการระดับ

บริหาร คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาลและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน มีทรรศนะที่แตกต่างกัน ความคิดเห็นที่แตกต่างกันของผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการระดับบริหาร ผู้นำชุมชนและสมาชิกสภาเทศบาล คือ การถ่ายโอนหน้าที่จากส่วนกลางทั้งเกษตรอำเภอหรือเกษตรจังหวัด ให้เทศบาลดำเนินงานเต็มรูปแบบ แต่ไม่มีการสนับสนุนงบประมาณ มาให้ในการดำเนินงาน การดำเนินงานของพนักงานส่วนท้องถิ่นไม่ต่อเนื่อง เห็นได้ว่า ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ด้านบุคลากรในการดำเนินงานมีน้อยทำให้การดำเนินงานเกิดความล่าช้า ขาดงบประมาณในการสนับสนุนในการแก้ไขปัญหา โรคพืชต่างๆ ให้กับเกษตรกร เช่น การให้ประชาชนออกสำรวจกลุ่มผู้เสียหายจากการระบาดของความเสียหายจากภัยแล้ง ไม่ได้รับการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้ต่อเนื่องกับปัญหาโรคพืชที่เกิดขึ้น เห็นได้ว่า ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ และปัญหาประชาชนไม่แจ้งเทศบาล ก่อนเมื่อเกิดโรคระบาด จึงทำให้การระบาดของโรคพืชขยายวงกว้างออกไป ด้วยสาเหตุที่ประชาชนไม่ทราบหรือไม่แน่ใจว่าเป็นโรคระบาดหรือไม่ ทำให้การดำเนินการช่วยเหลือของพนักงานเทศบาลไม่ทันทั่วถึง ใน การแก้ไขปัญหา ด้านความคิดเห็นที่คล้ายกันของสมาชิกสภาเทศบาล และผู้นำชุมชน พนักงานเทศบาลยังขาดความรู้ ประสบการณ์ ในการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร การประสานงานกับประชาชน การถ่ายทอดด้านความรู้ให้กับเกษตรกรยังไม่ชัดเจนและต่อเนื่อง เช่น ขาดการติดตาม การให้ความรู้การแนะนำและการป้องกันปัญหาด้านการเกษตรให้กับประชาชน การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานยังน้อย และยังไม่เหมาะสม บุคลากรในการดำเนินงานมีน้อยทำให้การดำเนินงานเกิดความล่าช้า การดำเนินงานด้านการขยายเขตชลประทานยังน้อย และขาดงบประมาณ

จากปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัย คือ แหล่งที่มาของนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย การสนับสนุนนโยบาย ความซับซ้อนในการบริหารงาน สิ่งจูงใจสำหรับผู้ปฏิบัติ การจัดสรรทรัพยากร ที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ พบว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบายของเทศบาล คือ

1. ความชัดเจนของนโยบาย จะเห็นได้ว่านโยบายมีความชัดเจนและครอบคลุมในแต่ละด้าน แต่ยังขาดการกำหนดวิธีการดำเนินงานที่ชัดเจนเกี่ยวกับการแปลงนโยบายให้เป็นกิจกรรมการปฏิบัติ เช่น การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติของบุคลากรระดับล่างหรือผู้ปฏิบัติต่อการบริการประชาชน ในการปฏิบัติงานนโยบายด้านต่างๆ ให้ประสบ

ผลสำเร็จ ทั้งนโยบายด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการศึกษา นโยบายด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แต่พนักงานผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ยังไม่มีการสำรวจการปฏิบัติงานของพนักงานในการนำไปสู่การปฏิบัติหรือบริการประชาชน

2. การสนับสนุนนโยบาย จากสภาพปัญหาของการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบายของเทศบาลไปสู่การปฏิบัติ นโยบายแต่ละด้านส่วนใหญ่จะประสบปัญหาเรื่อง การขาดการสนับสนุนงบประมาณงบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินงาน ในส่วนของนักการเมืองเองมีบางส่วนที่ไม่เห็นด้วยและการแบ่งกลุ่มของนักการเมืองหรือขั้วทางการเมือง ทำให้การสนับสนุนงบประมาณนโยบายบางด้านระหว่างคณะผู้บริหารและสภาเกิดความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันและขัดแย้งกันบ้าง การสนับสนุนงบประมาณจึงไม่ต่อเนื่องในบางนโยบาย เช่น นโยบายด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการศึกษา การส่งเสริมและพัฒนากลุ่มอาชีพ

ในส่วนของการสนับสนุนนโยบาย กลุ่มบุคคลภายนอก เช่น กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มอาชีพภาคประชาชนต่างๆ และกลุ่มผลประโยชน์อื่นเช่น โรงงานอุตสาหกรรมนอกเขตพื้นที่ ที่ยังคงใช้เส้นทางคมนาคม การขนส่งสินค้าและวัตถุดิบ มีการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานให้กับเทศบาล เช่น สนับสนุนงบประมาณด้าน โครงสร้างพื้นฐาน การปรับปรุงซ่อมแซมถนนสายหลักทางเข้าก่อนถึงเทศบาล

3. การจัดสรรทรัพยากร จากสภาพปัญหาในแต่ละด้านของการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนท้องถิ่น ในการนำนโยบายของเทศบาล ไปสู่การปฏิบัติ ทั้งด้านเงินทุน บุคลากร ตลอดทั้งเทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่จำเป็นต่างๆ พบว่า การจัดสรรทรัพยากรด้านเงินทุนของเทศบาลการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานน้อยและไม่เพียงพอทั้งนโยบายด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการศึกษา เช่น การส่งเสริมและการพัฒนากลุ่มอาชีพ การสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาสถาบันครอบครัวและผู้ด้อยโอกาส นโยบายด้านพัฒนาชุมชนภายใต้โครงสร้างพื้นฐานงบประมาณในการดำเนินงานการก่อสร้าง การขยายเขตไฟฟ้าและประปา น้อยไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชน นโยบายด้านการเกษตร ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน ทั้งด้านเกษตรกรรม ปศุสัตว์ การพัฒนาแหล่งน้ำ การขยายเขตชลประทาน การสนับสนุนผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ตลอดทั้งการแปรรูปผลผลิตและการเพิ่มพูนศักยภาพการทำงานของเกษตรกร

ด้านบุคลากร เทศบาล ขาดบุคลากรในการดำเนินงานในการนำนโยบายของเทศบาลอำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคาม ไปสู่การปฏิบัติและบริการประชาชน ทั้งนโยบายด้านทรัพยากรมนุษย์และการศึกษา เช่น การส่งเสริมและพัฒนากลุ่มอาชีพ การสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาสถาบันครอบครัวและ ผู้ด้อยโอกาส การส่งเสริมกิจกรรมสาธารณสุขมูลฐาน หน่วยกู้ชีพที่ทันสมัย และด้านการศึกษานโยบายด้านพัฒนาชุมชนภายใต้โครงสร้างพื้นฐาน ทั้งบุคลากรการปฏิบัติงานด้านการก่อสร้างและไฟฟ้า นโยบายการพัฒนาด้านการเกษตร

5. อภิปรายผล

5.1 บทบาทของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบายด้านของเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม สู่การปฏิบัติ

ด้านที่หนึ่ง นโยบายการพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์และการศึกษา การดำเนินงานของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบายของเทศบาลด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ พบว่า การส่งเสริมกลุ่มอาชีพและการเพิ่มรายได้ให้กับประชาชน ยังน้อยไม่มีความต่อเนื่องและชัดเจน ด้านนโยบายมีความชัดเจนดี แต่การปฏิบัติไม่สอดคล้องกันกับตัวนโยบาย ตลอดทั้งด้านการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสยังไม่เป็นที่น่าพอใจ การส่งเสริมด้านสาธารณสุขมีการให้ความร่วมมือของพนักงาน การบริการหน่วยกู้ชีพการประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง เช่น เบอร์โทรศัพท์การติดต่อของพนักงานเทศบาล ในการที่ประชาชนจะเข้าไปติดต่อขอความช่วยเหลือ ขณะที่ผู้บริหารเห็นว่า พนักงานสามารถปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมกลุ่มอาชีพได้ตามนโยบายได้ค่อนข้างน่าพอใจ การช่วยเหลือผู้พิการและสวัสดิการผู้สูงอายุของผู้นำชุมชน จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานค่อนข้างน่าพอใจ การดำเนินงานมีความชัดเจน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของพนักงานเทศบาลจะเห็นได้ว่า ค่อนข้างน่าพอใจ ด้านการศึกษาพนักงานเทศบาลมีการดำเนินงานโดยมีการวางแผนและปรึกษาการทำงานร่วมกับ โรงเรียน วัด ชุมชน และผู้นำ ในการแก้ไขปัญหาตลอดทั้งการดำเนินงานด้านศาสนาและประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น จะเห็นได้ว่าค่อนข้างน่าพอใจ

ด้านที่สอง นโยบายด้านพัฒนาชุมชนภายใต้โครงสร้างพื้นฐาน การดำเนินงานของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบายของเทศบาล ด้านการพัฒนาชุมชนภายใต้

โครงสร้างพื้นฐาน พบว่า การก่อสร้างพนักงานเทศบาลก่อนดำเนินการก่อสร้างจะมีการประชาคมประชาชนที่มีพื้นที่ข้างเคียง ขณะที่ผู้นำชุมชนและสมาชิกสภาเทศบาล เห็นว่าการดำเนินงานก่อสร้างและการประชาคม ยังน้อยและไม่เป็นที่น่าพอใจ ผู้นำชุมชนและสมาชิกสภาเทศบาล เห็นว่า ด้านไฟฟ้าการปฏิบัติงานและการบริการประชาชนของพนักงานเทศบาล การแจ้งปัญหาหรือข้อร้องเรียนจากประชาชนและการช่วยเหลือยังล่าช้า จะเห็นได้ว่า ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ เช่น การขอความช่วยเหลือหรือข้อร้องเรียนจากประชาชน ให้ประชาชนแจ้งตัวมาจากก่อนก็ได้ แล้วค่อยให้เขียนหนังสือร้องเรียนยื่นต่อพนักงานเทศบาลในภายหลังได้ ด้านประชาสัมพันธ์สภาเทศบาล เห็นว่า การดำเนินงานแก้ไขปัญหาและบริการของพนักงานเทศบาลต่อประชาชน เห็นได้ว่าค่อนข้างน่าพอใจ เช่น การดำเนินงานเมื่อรับแจ้งจากประชาชนแล้วถ้าไม่ติดปัญหาเร่งด่วนก็จะรีบดำเนินการให้ทันที ขณะที่ผู้นำชุมชน เห็นว่า พนักงานเทศบาลยังขาดการให้คำปรึกษาด้านน้ำประปา และจะแก้ไขปัญหายังไร กรณีน้ำประปาขาดแคลนหรือเกิดปัญหา เห็นได้ว่า ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ จากการทำงานของพนักงานเทศบาลด้านการก่อสร้าง ยังมีความล่าช้าและทักษะความชำนาญในการทำงานต่างๆยังน้อย

ด้านที่สาม นโยบายด้านการพัฒนาด้านการเกษตร การดำเนินงานของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบายของเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการเกษตร ผู้นำชุมชน ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาลและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เห็นว่า การเข้าถึงประชาชน การเพิ่มรายได้ให้กับประชาชน การแนะนำการให้ความรู้ การป้องกันโรคพืชต่างๆให้กับประชาชนหรือเกษตรกร การมีส่วนร่วมในการทำแปลงสาธิตของพนักงานเทศบาล และการประชาสัมพันธ์ยังน้อย จะเห็นได้ว่ายังไม่เป็นที่น่าพอใจ เช่น โครงการกิจกรรมการป้องกันปัญหาสภาพของดินและโรคพืชต่างๆและการประชาสัมพันธ์ข่าวสารและปัญหาต่างๆที่จะเกิดขึ้นกับเกษตรกร การส่งเสริมและการแก้ไขปัญหาการเกษตรให้เกษตรกร และด้านการแปรรูปของผลิตภัณฑ์ การปฏิบัติงานและการส่งเสริมของพนักงานเทศบาลยังไม่ชัดเจน จะเห็นได้ว่ายังไม่เป็นที่น่าพอใจ เช่น การให้ความรู้และแหล่งตลาดจำหน่าย

5.2 ปัญหาการดำเนินบทบาทของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบายของเทศบาลสู่การปฏิบัติ

ด้านที่หนึ่ง นโยบายการพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์และการศึกษา ปัญหาการดำเนินงานของพนักงานส่วน

ท้องถิ่นในการนำนโยบายของเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการศึกษา พบว่า ด้านการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ พนักงานเทศบาลขาดการติดตามดูแลการบริหารงานของกลุ่มอาชีพ และการพัฒนา กลุ่มอาชีพของประชาชน ขาดการส่งเสริม งบประมาณและเทคโนโลยี ไม่มีแหล่งตลาดที่ชัดเจน และการดำเนินงานยังไม่ต่อเนื่อง บุคลากรด้านพัฒนาชุมชนมีน้อย เห็นได้ว่ายังไม่เป็นที่น่าพอใจ ด้านสาธารณสุขมูลฐาน การประสานงานและการดำเนินงานร่วมกับประชาชนยังน้อยและยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน ตลอดทั้งเครื่องมือที่ทันสมัย เช่น รถยนต์ บุคลากรด้านการบริการกู้ชีพยังไม่เพียงพอต่อการบริการประชาชน เห็นได้ว่ายังไม่เป็นที่น่าพอใจ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนสถาบันครอบครัว ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส การดำเนินงานของพนักงานเทศบาลยังไม่มีกระบวนการคัดเลือกผู้ด้อยโอกาสที่ชัดเจน การดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมด้านเยาวชนยังไม่ชัดเจน การเข้าร่วมกิจกรรมของพนักงานเทศบาลยังไม่เป็นที่น่าพอใจ การประชาคมการจัดทำแผนพัฒนา การประสานงานระหว่างพนักงานเทศบาลและประชาชน ตลอดทั้งประชาสัมพันธ์ยังน้อย เช่น เทศบาลออกจัดทำประชาคมแผนพัฒนา 3 ปี การเข้าร่วมของประชาชนและกรรมการยังน้อยประชาชนยังมีความเข้าใจว่า เห็นได้ว่ายังไม่เป็นที่น่าพอใจ ด้านการศึกษาการประสานงานของพนักงานส่วนท้องถิ่นร่วมกับผู้นำชุมชน สมาชิกสภาเทศบาลและประชาชน ตลอดทั้งการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพการดำเนินงานของพนักงาน เช่น การพัฒนาองค์ความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินงาน ภายหลังสิ้นสุดการดำเนินโครงการ ขาดการติดตาม ผลการดำเนินงานให้ถูกต้องตามระเบียบแนวทางการดำเนินงาน และเห็นได้ว่ายังไม่เป็นที่น่าพอใจ

ด้านที่สอง นโยบายด้านพัฒนาชุมชนภายใต้โครงสร้างพื้นฐาน ปัญหาการดำเนินงานของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบายของเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านพัฒนาชุมชนภายใต้โครงสร้างพื้นฐาน พบว่า การดำเนินงานของพนักงานยังขาดความรู้ ความเข้าใจในรายละเอียดการดำเนินงาน ขาดงบประมาณและบุคลากรในการดำเนินงานให้มีความต่อเนื่อง ปัญหาการขาดการประชาคมจากประชาชนของสมาชิกสภาเทศบาลในการพิจารณาเลือกโครงการก่อสร้าง ประชาชนพื้นที่ใกล้เคียงมีปัญหาในเรื่องแนวเขตระหว่างพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ของ

ตนเอง ในเรื่อง ความกว้างพื้นที่การดำเนินการก่อสร้าง และประชาชนยังไม่เข้าใจว่าจะมีการเวนคืนในพื้นที่บริเวณก่อสร้าง ทำให้การดำเนินงานของพนักงานเทศบาลเกิดความล่าช้า ปัญหาคณะกรรมการตรวจงานจ้าง ใช้งานหรือไม่สามารถปฏิบัติงานได้ ทำให้การดำเนินงานเกิดความล่าช้า พนักงานส่วนท้องถิ่นขาดการประสานงานการดำเนินงาน การประชุมการก่อสร้างยังน้อย บางครั้งแจ้งบางครั้งไม่แจ้ง เห็นได้ว่า ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ด้านน้ำการประสานงานการแก้ไข ซ่อมแซมเรื่องน้ำเกิดความล่าช้า พนักงานเทศบาลขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำงาน ประชาชนยังไม่เข้าใจและไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ในการเข้าร่วมการประชุมการจัดทำแผนของตนเองมีความสำคัญอย่างไร การเข้าร่วมประชุมการจัดทำแผนของประชาชนยังน้อยเนื่องจากเสนอปัญหาหรือความต้องการแล้วไม่ได้รับการสนอง การทำงานของพนักงานเทศบาลขาดการติดตามการดำเนินงาน เช่น ความล่าช้า การประชาสัมพันธ์ก่อนดำเนินงานและก่อสร้างให้กับประชาชนผู้นำชุมชนและสมาชิกสภาเทศบาลยังน้อย การดูแลงานด้านไฟฟ้าเกิดความล่าช้า ตลอดทั้งบุคลากรฝ่ายแบบแผนและก่อสร้างน้อยและไม่เพียงพอต่อการบริการประชาชน เห็นได้วยังไม่เป็นที่น่าพอใจ

ด้านที่สาม นโยบายด้านการพัฒนาด้านการเกษตร ปัญหาการดำเนินงานของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบายของเทศบาล ด้านการเกษตร ผู้นำชุมชน หัวหน้าส่วนราชการระดับบริหาร คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาลและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เห็นว่า การดำเนินงานเกิดความล่าช้า ขาดงบประมาณในการสนับสนุนในการแก้ไขปัญหา โรคพืชต่างๆให้กับเกษตรกร เช่น การให้ประชาชนออกสำรวจกลุ่มผู้เสียหายจากการระบาดของความเสียหายจากภัยแล้ง ไม่ได้รับการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้ต่อเนื่องกับปัญหาที่เกิดขึ้น เห็นได้ว่า ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ และปัญหาประชาชนไม่แจ้งเทศบาล ก่อนเมื่อเกิดโรคระบาด จึงทำให้การระบาดของโรคพืชขยายวงกว้างออกไป ด้วยสาเหตุที่ประชาชนไม่ทราบหรือไม่แน่ใจว่าเป็นโรคระบาดหรือไม่ ทำให้การดำเนินการช่วยเหลือของพนักงานเทศบาลไม่ทันทั่วถึง ในการแก้ไขปัญหา ด้านความ พนักงานเทศบาลยังขาดความรู้ประสบการณ์ ในการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร การประสานงานกับประชาชน การถ่ายทอดด้านความรู้ให้กับเกษตรกรยังไม่ชัดเจนและต่อเนื่อง เช่น ขาดการติดตาม การให้ความรู้การแนะนำและการป้องกันปัญหาด้านการเกษตรให้กับประชาชน การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานยังน้อย

และยังไม่เหมาะสม บุคลากรในการดำเนินงานมีน้อยทำให้การดำเนินงานเกิดความล่าช้า การดำเนินงานด้านการขยายเขตชลประทานยังน้อย และขาดงบประมาณ

จากปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัย คือ แหล่งที่มาของนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย การสนับสนุนนโยบาย ความซับซ้อนในการบริหารงาน สิ่งจูงใจสำหรับผู้ปฏิบัติ การจัดสรรทรัพยากร ที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ พบว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบายของเทศบาลไปสู่การปฏิบัติ คือ

1. ความชัดเจนของนโยบาย จะเห็นได้ว่านโยบายมีความชัดเจนและครอบคลุมในแต่ละด้าน แต่ยังคงขาดการกำหนดวิธีการดำเนินงานที่ชัดเจนเกี่ยวกับการแปลงนโยบายให้เป็นกิจกรรมการปฏิบัติ เช่น การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติของบุคลากรระดับล่างหรือผู้ปฏิบัติต่อการบริการประชาชน ในการปฏิบัติงานนโยบายด้านต่างๆให้ประสบความสำเร็จ ทั้งนโยบายด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการศึกษา นโยบายด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แต่พนักงานผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ยังไม่มีการสำรวจการปฏิบัติงานของพนักงานในการนำไปสู่การปฏิบัติหรือบริการประชาชน

2. การสนับสนุนนโยบาย จากสภาพปัญหาของการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการนำนโยบายของเทศบาล ไปสู่การปฏิบัติ นโยบายแต่ละด้านส่วนใหญ่จะประสบปัญหาเรื่อง การขาดการสนับสนุนงบประมาณงบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินงาน ในส่วนของนักการเมืองเองมีบางส่วนที่ไม่เห็นด้วยและการแบ่งกลุ่มของนักการเมืองหรือขั้วทางการเมือง ทำให้การสนับสนุนงบประมาณนโยบายบางด้านระหว่างคณะผู้บริหารและสภาเกิดความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันและขัดแย้งกันบ้าง การสนับสนุนงบประมาณจึงไม่ต่อเนื่องในบางนโยบาย เช่น นโยบายด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการศึกษา การส่งเสริมและพัฒนากลุ่มอาชีพ ในส่วนของการสนับสนุนนโยบาย กลุ่มบุคคลภายนอก เช่น กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มอาชีพภาคประชาชนต่างๆ และกลุ่มผลประโยชน์อื่นเช่น โรงงานอุตสาหกรรมนอกเขตพื้นที่ ที่ยังคงใช้เส้นทางคมนาคม การขนส่งสินค้าและวัตถุดิบ มีการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานให้กับเทศบาล เช่น สนับสนุนงบประมาณด้านโครงสร้างพื้นฐาน การปรับปรุง ซ่อมแซมถนนสายหลักทางเข้าก่อนถึงตำบล

3. การจัดสรรทรัพยากร จากสภาพปัญหาในแต่ละด้านของการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนท้องถิ่น ในการ

นโยบายของเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ไปสู่ การปฏิบัติ ทั้งด้านเงินทุน บุคลากร ตลอดจนเทคโนโลยีและ อุปกรณ์ที่จำเป็นต่าง ๆ พบว่า การจัดสรรทรัพยากรด้าน เงินทุนของเทศบาลการสนับสนุนงบประมาณในการ ดำเนินงานน้อยและไม่เพียงพอ ทั้งนโยบายด้านการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์และการศึกษา เช่น การส่งเสริมและการ พัฒนากลุ่มอาชีพ การสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนา สถาบันครอบครัวและผู้ด้อยโอกาส นโยบายด้านพัฒนาชุมชน ภายใต้โครงสร้างพื้นฐาน งบประมาณในการดำเนินงาน การก่อสร้าง การขยายเขตไฟฟ้า และประปา น้อยไม่เพียงพอ กับ ความต้องการของประชาชน นโยบายด้านการเกษตร ขาด งบประมาณในการดำเนินงาน ทั้งด้านเกษตรกรรม ปศุสัตว์ การพัฒนาแหล่งน้ำ การขยายเขตชลประทาน การสนับสนุน ผลผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ตลอดจนการแปรรูปผลผลิตและ การเพิ่มพูนศักยภาพการทำงานของเกษตรกร

ด้านบุคลากร ขาดบุคลากรในการดำเนินงานในการ นำนโยบายของเทศบาลอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ไปสู่ การปฏิบัติและบริการประชาชน ทั้งนโยบายด้านทรัพยากร มนุษย์และการศึกษา เช่น การส่งเสริมและพัฒนา กลุ่มอาชีพ การสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาสถาบันครอบครัวและ ผู้ด้อยโอกาส การส่งเสริมกิจกรรมสาธารณสุขมูลฐาน หน่วยกู่ ชีพที่ทันสมัย และด้านการศึกษา นโยบายด้านพัฒนาชุมชน ภายใต้โครงสร้างพื้นฐาน ทั้งบุคลากรการปฏิบัติงานด้านการ ก่อสร้างและไฟฟ้า นโยบายการพัฒนาด้านการเกษตร

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 นโยบายด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการศึกษา

การส่งเสริมและพัฒนา กลุ่มอาชีพ การรวมกลุ่มหรือ การรวมตัวของสมาชิก ควรมาจากความตั้งใจของสมาชิกทุก คน พนักงานส่วนท้องถิ่นและเทศบาลควรเข้าไปติดตามการ ดำเนินงาน และสนับสนุนงบประมาณให้กลุ่มอาชีพให้มีความ เข้มแข็งก่อนแล้วค่อยให้กลุ่มอาชีพบริหารจัดการเองจาก ความสามัคคีและความเข้มแข็งของกลุ่มก่อน และในส่วน ของ ด้านผู้ด้อยโอกาสควรให้ประชาชนและผู้นำชุมชนพิจารณา ร่วมในการพิจารณาคัดเลือก

ด้านสาธารณสุข พนักงานส่วนท้องถิ่นควร ประสานงานกับส่วนที่เกี่ยวข้องก่อนการดำเนินงานให้มากขึ้น เช่น กิจกรรมการออกตรวจเยี่ยมผู้ป่วย กิจกรรมด้านผู้สูงอายุ ควรมีการออกตรวจสุขภาพ ตามความเหมาะสมในแต่ละปี

ควรมีการเปิดทางเลือกให้ประชาชนดูแลสุขภาพด้วยตนเอง และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น แขนงการออก กำลังกายแต่ละประเภทหรือแต่ละวัยที่ตนเองสามารถนำไป ปฏิบัติหรือเล่นได้ ด้านงบประมาณ ควรมีการขอรับการ สนับสนุนงบประมาณ จากสาธารณสุขอำเภอและสาธารณสุข จังหวัด

ด้านการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสพนักงานส่วนท้องถิ่น ควรออกสำรวจปัญหาผู้ด้อยโอกาสที่ลำบากมากจริง ๆ ในการ พิจารณาการช่วยเหลือ การคัดเลือกผู้ด้อยโอกาสควรให้ ประชาชนภายในหมู่บ้านคัดเลือกกันขึ้นมาก่อนแล้วให้ผู้ นำ ชุมชนแต่ละหมู่บ้านพิจารณาความเหมาะสมและคัดเลือกอีก ทีและให้ผ่านมติที่ประชุมร่วมกันในการพิจารณาคัดเลือก และในแต่ละปีอยากให้มีการคัดเลือกผู้ด้อยโอกาสมาก่อนที่จะมี การจัดสรรงบประมาณ การดำเนินงานด้านสาธารณสุข การ ปฏิบัติงานของพนักงานส่วนท้องถิ่นควรเข้าถึงประชาชนได้ จะช่วยส่งผลให้การดำเนินงานได้ดีและมีประสิทธิภาพมาก ยิ่งขึ้นในการช่วยเหลือและบริการประชาชน การจัดกิจกรรม โครงการเกี่ยวกับเยาวชน การฝึกอบรมอาชีพ การหางาน โสฬสติด ควรดำเนินงานในวันหยุด การสนับสนุนงบประมาณ ด้านกีฬา อยากให้มีการจัดสรรงบประมาณกิจกรรมด้าน เยาวชน ควรแยกงบประมาณออกจากกีฬาประชาชนทั่วไป

ด้านการประชาสัมพันธ์ทำแผน พนักงานส่วนท้องถิ่น ควรมีการประสานงานการทำงานระหว่างผู้นำชุมชนและ ประชาชนให้มากขึ้นในการประชาสัมพันธ์ว่า การจัดทำ แผนพัฒนามีความสำคัญอย่างไร ทำไมต้องมีการจัดทำแผน และเพื่ออะไร ควรมีให้มีการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสม เอกสารการให้ความรู้หรือแผ่นพับที่น่าสนใจตลอดทั้งการให้ ความรู้ต่างๆกับประชาชน และนอกจากนี้ควรจัดกิจกรรมให้มี ความเหมาะสมกับสภาพเวลา ฤดูกาล เช่น เวลาหลังจากที่ ประชาชน ทำนา ทำสวน เสร็จในแต่ละช่วงฤดูกาล เทศบาล ควรมีเจ้าหน้าที่ในการจัดฝึกอบรม การให้ความรู้ว่าการจัดทำ แผนพัฒนาและแผนชุมชน มีความสำคัญอย่างไรและทำไมถึง จัดทำแผน และทำแผนเพื่ออะไร การจัดแผนพัฒนาควรให้ ผู้นำชุมชนและประชาชนภายในหมู่บ้านของตนเองสำรวจ ปัญหาความต้องการที่สำคัญก่อนและหลัง ก่อนที่เทศบาลจะ มีการออกประชาคม เพราะจะได้ปัญหาและความต้องการที่ ผ่านการสำรวจพิจารณาร่วมกันของประชาชนภายในหมู่บ้าน ของตนเอง

พนักงานส่วนท้องถิ่นควรศึกษาปัญหาความต้องการ ของประชาชนให้ถึงแก่นแท้ของปัญหาโดยแท้จริง เพื่อให้การ

ดำเนินโครงการของเทศบาลสามารถตอบสนองความต้องการ และปัญหาของประชาชนได้ตรงจุด การดำเนินงานการ ประชาคมการจัดแผนชุมชน เทศบาลหรือพนักงานเทศบาล ควรแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้นำชุมชนออกสำรวจปัญหาร่วมกับ ประชาชนในหมู่บ้านของตนเอง หลังจากนั้น ผู้นำชุมชนและ ประชาชนนำปัญหาและความต้องการของตนในหมู่บ้านเข้า ร่วมการประชุมการจัดทำแผนพัฒนาในแต่ละปี และผู้นำ ชุมชนควรให้ความรู้ประชาชนว่าแผนพัฒนา 3 ปี มีความสำคัญอย่างไร ทำให้ถึงมีการจัดทำประชาคม การ คัดเลือกปัญหาที่มีความสำคัญก่อนและหลังระหว่างผู้นำ ชุมชนและประชาชนล่วงหน้าก่อน จะมีการประชุมแผนจาก เทศบาลในแต่ละปี

ด้านการศึกษา การประสานงานของพนักงานส่วน ท้องถิ่นผู้นำชุมชน และผู้ประกอบการควรมีการพัฒนาการ ประสานงานและศักยภาพการทำงานและการฝึกอบรม จาก สถานທີ່ประสบความสำเร็จ เพิ่มการประชาสัมพันธ์ การให้ ความรู้ด้านการศึกษา เช่น การศึกษามีความสำคัญอย่างไร ทำให้ถึงต้องศึกษา และเพื่ออะไร ควรเพิ่มงบประมาณในการ ดำเนินงานกิจกรรมด้านต่างๆ ทั้งด้านอุปกรณ์ สื่อ และ กิจกรรมโครงการต่างๆ และควรเพิ่มบุคลากรให้มีความ เหมาะสมกับปริมาณของงาน

ด้านการฝึกอบรมเทศบาลควรส่งพนักงานบุคลากร ด้านการศึกษาฝึกอบรมและศึกษาดูงานจากหน่วยงานที่ ประสบความสำเร็จ หลายๆแห่งเพื่อเป็นการพัฒนาการ ดำเนินงาน ควรมีการติดตามผลการดำเนินงาน และด้าน การศึกษาควรมีสื่อการศึกษาเข้าไปในการดำเนินกิจกรรม การเรียนการสอน

6.2 นโยบายด้านพัฒนาชุมชนภายใต้โครงสร้างพื้นฐาน

การดำเนินการก่อสร้าง ซ่อมแซม ปรับปรุง ทั้ง ถนน น้ำ และประปา การดำเนินการก่อสร้างควรมีการประชาคม ประชาชนและคณะกรรมการและตลอดทั้งการให้ความชัดเจน แนวเขตของพื้นที่ก่อสร้างก่อนดำเนินการก่อสร้าง พนักงาน

ส่วนท้องถิ่นควรเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้มากขึ้น เช่น การตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงานเพื่อให้การดำเนินงานมี ความต่อเนื่อง ทันท่วงทีที่กำหนด เกิดประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ ตามระเบียบแนวทางการดำเนินงาน ด้านประปา ควรมีการขยายเขตน้ำประปาให้ทั่วถึงกับความต้องการของ ประชาชน ในส่วนงบประมาณการดำเนินงาน รัฐบาลควรมีการ สนับสนุนงบประมาณให้กับท้องถิ่นเพิ่มขึ้น ในช่วงบุญ ประเพณีต่างๆควรมีมาตรการการดำเนินงานให้มีความ ชัดเจนและรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา เช่น ปัญหา น้ำ และ ไฟฟ้าขัดข้อง เพื่อตอบสนองกับปัญหาและความต้องการของ ประชาชนให้ทันทั่วถึง

6.3 นโยบายด้านการพัฒนาการเกษตร

พนักงานส่วนท้องถิ่นควรเพิ่มศักยภาพการทำงาน เพิ่มขึ้น เช่น การฝึกอบรม การประสานงานการดำเนินงานกับ ผู้นำชุมชน และสมาชิกสภาเทศบาล ควรมีการศึกษาพันธุ์ข้าว และพืชผักที่ให้ผลผลิตที่ดีและมีคุณภาพที่เหมาะสมในการทำ เกษตรกับสภาพพื้นที่ และให้ความรู้กับประชาชน ในด้านการ ส่งเสริมการเกษตรและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ควรส่งเสริม แหล่งตลาดจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรภายในชุมชน และ ตลาดภายนอกชุมชน เทศบาลควรสนับสนุนงบประมาณการ ช่วยเหลือด้านสารกำจัดศัตรูพืชตลอดทั้งเวชภัณฑ์ด้านการ ป้องกันโรคพืชให้กับเกษตรกรให้ทันทั่วถึงที่ขณะที่เกิดโรคร ะบาดของพืช เทศบาลควรมีการประชุมหรือประชาคม ประชาชน เพื่อหาแหล่งจำหน่ายปุ๋ยเคมีและสารเคมีในการ กำจัดศัตรูพืชและวัชพืช ราคาอย่างเเย่ เสนอราคาให้กับ เกษตรกรทราบ โดยให้เทศบาลดำเนินการติดต่อประสานงาน ให้กับเกษตรกร และควรเพิ่มบุคลากรในการปฏิบัติงานให้มี ความเหมาะสมกับปริมาณของงาน ควรส่งเสริมผลผลิตชุมชน ทั้งตลาดภายในชุมชนและตลาดภายนอกชุมชน การตลาด ปล่อยให้ไปไปตามกลไกของตลาด ควรสรรหาแหล่งจำหน่าย ปุ๋ยเคมีที่ราคาอย่างเเย่ เพื่อลดต้นทุนในการผลิตและเป็น ศูนย์กลางการหาแหล่งตลาด ให้กับเกษตรกร

7. เอกสารอ้างอิง

- กิตติ ปานแก้ว และพรชัย ลิขิตธรรมโรจน์. (2554). *บทบาทนักพัฒนาชุมชน(พัฒนากร) ในจังหวัดยะลาที่ ผู้นำ ชุมชนคาดหวัง*. สารนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.ปัตตานี
- เชียงใหม่ สืบสุนทร. (2553). *บทบาทของปลัดอำเภอในการดำเนินงานตามนโยบายอำนวยความสะดวก ธรรมให้แก่ ประชาชน เฉพาะกรณีศึกษาอำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม*. สารนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขา นโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม

- ทศสุวรรณ สายปะละ. (2554). สถานการณ์และมาตรการในการป้องกันและกระทำผิดวินัย ของพนักงานส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดลำปาง, รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น
- นฤมล จันทรมาพิทักษ์. (2553). ปัญหาและอุปสรรคของผู้ประกอบการร้านยาแผนปัจจุบันในอำเภอเมืองจังหวัดชลบุรีในการพัฒนาเป็นร้านยาคุณภาพตามมาตรฐานสภาเภสัชกรรม.วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชา บริหารธุรกิจสำหรับผู้บริหาร มหาวิทยาลัยบูรพา.ชลบุรี
- ภูวดล สัจบริบุตร. (2553). สภาพการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนท้องถิ่นในหน่วยงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี, หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.อุบลราชธานี
- สมพร เฟื่องจันทร์. (2539). นโยบายสาธารณะ: ทฤษฎีและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สรัญญา มิ่งเมือง. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนท้องถิ่น อำเภอท่าเสา จังหวัดอุบลราชธานี, รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.ขอนแก่น
- สุพร เสียนสลาย. (2539). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ : ศึกษากรณีนโยบายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาพัฒนบริหารศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการพัฒนา) คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ
- อุมาพร เทียงแก๊ส. (2554). ความรู้ความเข้าใจและการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานและพนักงานส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. มหาสารคาม